

นักวิจัย ม.เกษตรพบไส้เดือนแอฟริกา ไส้เดือนยักษ์ที่เลี้ยงได้
ตัวใหญ่ โตเร็ว ลูกตก เหมาะเป็นอาหารสัตว์ และกำจัดขยะ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำการศึกษาพบไส้เดือนแอฟริกาตัวใหญ่ เจริญเติบโตเร็วให้ลูกมาก
เหมาะสำหรับเลี้ยงเป็นอาหารสัตว์ และกำจัดขยะอินทรีย์ ผลิตปุ๋ยหมักได้ดี

**รศ.ดร.สมชัย จันท์สว่าง อาจารย์ประจำ
ภาควิชาสัตวบาล คณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์** ได้เริ่มศึกษาและทดสอบการเลี้ยง
ไส้เดือนแอฟริกาในประเทศไทย ณ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ทดลองของภาควิชา
สัตวบาล มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 จนได้ผลเป็นที่แน่ใจแล้วว่าไส้เดือนชนิด
นี้ จะไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ
ของดิน จึงได้เผยแพร่ไส้เดือนชนิดนี้ให้แก่เกษตรกร นักสิ่งแวดล้อม และ
ผู้สนใจการเลี้ยงไส้เดือนโดยทั่วไป และปัจจุบันไส้เดือนแอฟริกาได้รับความ
นิยมนิยมนเลี้ยงกันอยู่ในกลุ่มคนเลี้ยงไส้เดือนเพื่อการค้า และผู้ที่มีหัว
ก้าวหน้า รวมทั้งชาวต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยจำนวนหนึ่ง

**ไส้เดือนแอฟริกา เป็นไส้เดือนที่อาศัย
อยู่บนผิวดิน (soil surface dwelling species) กิน
อาหารที่เป็นอินทรีย์วัตถุทุกชนิด เช่น มูลสัตว์ เศษ
อาหาร เศษเหลือทางการเกษตร และเศษผักหญ้า
และใบไม้ในปริมาณสูงมากต่อวัน เมื่อไส้เดือนชนิด
นี้ หลุดลงไปในดิน จึงไม่สามารถเจริญเติบโตและ
อยู่รอดได้ในสภาพธรรมชาติโดยทั่วไป ดังนั้นการ
เลี้ยงดูต้องที่มีการควบคุมปัจจัยการเลี้ยงที่
เหมาะสมและให้อาหารมาก สามารถเจริญเติบโต**

ได้อย่างรวดเร็วและให้ลูกมาก ไส้เดือนชนิดนี้ได้รับความนิยมนำไปเลี้ยงในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จาก
การเก็บข้อมูลการเลี้ยงไส้เดือนแอฟริกาที่ภาควิชาสัตวบาลพบว่า ไส้เดือนชนิดนี้เป็นไส้เดือนขนาดใหญ่
ที่สุดในบรรดาไส้เดือน 6 ชนิดที่นิยมเลี้ยงกันโดยทั่วไป มีขนาดเมื่อโตเต็มที่ยาว 12 นิ้ว น้ำหนัก 1.8 กรัมต่อ
ตัว มีจำนวนปล้องโดยทั่วไป 188 - 297 ปล้อง ไส้เดือนแอฟริกาผลิตไข่ซึ่งเป็นโคคูน 3.6 ใบต่อสัปดาห์
เปอร์เซ็นต์ฟัก 80 เปอร์เซ็นต์ ให้ลูกเฉลี่ย 2.3 ตัวต่อโคคูน ใช้เวลาที่ไข่ฟัก 2-3 วันถึง 2 สัปดาห์ เจริญเติบโต

จากตัวอ่อนถึงเป็นหนุ่มสาว (เริ่มมีโคลเทลลัม หรือปลอกเนื้อ) ในระยะเวลา 1 เดือนถึง 2-3 เดือน ขึ้นอยู่กับคุณภาพของอาหารที่ใช้เลี้ยง และระยะจากไข่ถึงเป็นหนุ่มสาวใช้เวลา 40 วัน ถึง 3-4 เดือน

การศึกษาทางสัณฐานวิทยา ลักษณะภายนอกและภายในของไส้เดือนแอฟริกาของ น.ส.สุภาพรณิ์ ดาดง นิสิตปริญญาโท ภาควิชาสัตววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ไส้เดือนแอฟริกามีลำตัวขนาดใหญ่ ลำตัวมีสีเทาอมม่วง มองเห็นเป็นประกายสีน้ำเงินสวยงาม ลำตัวด้านท้องแบนเล็กน้อยและมีสีซีดกว่าด้านหลัง โคลเทลลัมสีขาวขุ่นอยู่ปล้องที่ 13-17 ช่องเพศเมียอยู่บริเวณปล้องที่ 13 ช่องเพศผู้วางตัวอยู่ระหว่างปล้องที่ 17 และ 18 ไม่มีช่องหลัง (dorsal pore) ช่องวางอยู่บริเวณผนังกันระหว่างปล้องที่ 10 กับ 11 และ 11 กับ 12 ทุงเก็บอสุจิอยู่ปล้องที่ 12 และ 13 รั้งไข่อู่ระหว่างปล้องที่ 13 และ 14 ทุงรับอสุจิมี่ 2 คู่ วางตัวอยู่บริเวณปล้องที่ 10 และ 11

ไส้เดือนแห่งประเทศไทยมีส่วนประกอบของโปรตีนประมาณ 62 เปอร์เซ็นต์ และโปรตีนมีส่วนประกอบของกรดอะมิโนที่จำเป็นอยู่ครบสมบูรณ์ มีส่วนประกอบของไขมันประมาณ 9 เปอร์เซ็นต์ และไขมันก็มีส่วนประกอบของกรดไขมันที่จำเป็นอยู่ครบ จึงเหมาะที่จะเลี้ยงเพื่อนำไปใช้เป็นอาหารสัตว์เลี้ยงทั้งในสภาพไส้เดือนเป็น เช่น ใช้เลี้ยงปลาสวยงาม และเป็นเหยื่อตกเบ็ดที่ปลาชอบและไม่มีกลิ่นคาวไส้เดือนติดมือ และในสภาพไส้เดือนแห้ง

ปนทดแทนปลาปนและกากถั่วเหลืองปน ซึ่งถ้าเป็นการเลี้ยงไส้เดือนเพื่อวัตถุประสงค์ข้อนี้ไส้เดือนแอฟริกาที่เป็นชนิดของไส้เดือนที่เหมาะสมมากที่สุด เพราะมีขนาดตัวใหญ่ เจริญเติบโตได้รวดเร็ว ให้ลูกมาก และกินอาหารได้มาก ทำให้เกิดประโยชน์ด้านอื่นไปพร้อม ๆ กันด้วย คือ กำจัดขยะอินทรีย์ และการผลิตปุ๋ยหมักจากไส้เดือนที่มีคุณภาพสูง

สำหรับไส้เดือนแอฟริกา มีชื่อสามัญ African Nightcrawler ชื่อวิทยาศาสตร์ Eudrilus eugeniae เป็นไส้เดือนชนิดหนึ่งจากไส้เดือน

จำนวน 6 ชนิดที่นิยมเลี้ยงกันทั่วโลกในขณะนี้ เพื่อผลิตได้เดือนเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงเป็นเหยื่อตกเบ็ด เพื่อกำจัด
ขยะอินทรีย์ และผลิตปุ๋ยหมัก ได้เดือนแอฟริกาชนิดนี้มีกำเนิดในทวีป แอฟริกาตอนกลาง แต่ปัจจุบันมีการ

นำได้เดือนชนิดนี้เข้าไปเลี้ยงในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา แม็กซิโก
อังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน ออสเตรเลีย และในทวีป
เอเชีย เช่น ประเทศอินเดีย ฟิลิปปินส์ และไทย ใน
ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งมีการเลี้ยงได้เดือนเป็น
การค้ามานาน มีมูลค่าทางการตลาดหลายล้าน
ดอลลาร์ต่อปี ได้เดือนแอฟริกาได้รับความนิยมใช้
เป็นเหยื่อตกเบ็ดและขายได้ในราคาสูงเป็นพิเศษ

เมื่อเทียบกับได้เดือนชนิดอื่น ทั้งนี้เพราะได้เดือนแอฟริกาตัวใหญ่เกี่ยวเบ็ดได้ง่าย ปลาชอบ และเลี้ยงได้
ค่อนข้างยากในสหรัฐอเมริกา เพราะเป็นได้เดือนจากเขตร้อน

สนใจได้เดือนแอฟริกาและการเลี้ยงได้เดือนเพื่อการขยายสายอินทรีย์วัตถุ สอบถามข้อมูลได้ที่

รศ.ดร.สมชัย จันทร์สว่าง โทร.0 2579 1120, 0 2579 0649